

TEKOÄLY OPINTOJAKSOILLA – OPISKELIJAN OHJE

1. Tekoälyn käyttö opintojaksolla

Tekoälyn käyttö opintojaksolla määräytyy opettajan antamien ohjeiden ja tehtäväkohtaisten ohjeistusten mukaan. Käytä tekoälyä vastuullisesti ja noudata aina tehtävässä annettuja ohjeita.

Tekoäly toimii oppimisen tukena, mutta vastuu työn sisällöstä, oikeellisuudesta, luotettavuudesta ja eettisyydestä säilyy aina opiskelijalla.

2. Mitä audit trail tarkoittaa?

Jos tehtävässä edellytetään audit trailia, liitä tehtävän palautukseen kuvaus siitä, miten hyödynsit tekoälyä tehtävän tekemisessä. Audit trail ei tarkoita pelkkää mainintaa siitä, että tekoälyä on käytetty, vaan siinä kuvataan lyhyesti ja ymmärrettävästi, missä työskentelyn vaiheissa tekoälyä käytettiin, mitä työkalua käytettiin ja miten tekoälyn tuottamia vastauksia hyödynnettiin.

Audit trailin tarkoituksena on tehdä tekoälyn käyttö näkyväksi ja läpinäkyväksi sekä tukea vastuullista tekoälyn käyttöä. Tarkemmat ohjeet audit trailin sisällöstä löydät kohdasta 5.

Tekoälyn käytöstä tulee raportoida rehellisesti ja avoimesti. Tekoälyn käytön tarkoituksellinen salaaminen tai virheellinen raportointi voidaan tulkita vilpiksi Savonian vilppiohjeiden mukaisesti.

3. Arenen liikennevalot tekoälyn käytön ohjaamisessa

Opintojaksoilla tekoälyn käyttöä ohjataan Arenen liikennevalomallin avulla. Opettaja kertoo jokaisen tehtävän yhteydessä, mikä liikennevalo on käytössä.

- **Vihreä:** Saat käyttää tekoälyä tehtävän tekemisen tukena. Käytöstä ei tarvitse raportoida.
- **Keltainen:** Saat käyttää tekoälyä tehtävän tekemisen tukena. Käytöstä tulee kertoa audit trailissa.
- **Punainen:** Et saa käyttää tekoälyä tehtävän tekemisessä. Jos tekoälyn käyttö on tehtävässä kielletty, tehtävä tulee tehdä kokonaan itsenäisesti. Tekoälyä ei saa tällöin käyttää esimerkiksi ideointiin, tekstin tuottamiseen, muokkaamiseen, kääntämiseen, tiivistämiseen tai lähteiden etsimiseen.
- **Sininen:** Sinun tulee käyttää tekoälyä osana tehtävää. Käytöstä tulee kertoa audit trailissa, ja tekoälyn käyttö voi olla osa arviointia.

Tekoälyn käytön kieltämiselle on aina pedagoginen, tietosuojaan tai tietoturvaan liittyvä perusteltu syy. Tehtävässä voidaan esimerkiksi harjoitella itsenäistä ajattelua, ongelmanratkaisua tai työelämässä tarvittavaa perusosaamista. Lisäksi tehtävässä voi olla aineistoa, kuten asiakasyrityksen dataa, jota ei ole lupa antaa tekoälyn käsiteltäväksi.

4. Miten opettaja kertoo omasta tekoälyn käytöstään?

Läpinäkyvyys koskee sekä opiskelijoita että opettajia. Opettaja kertoo opintojakson alussa tai tehtäväkohtaisissa ohjeissa, jos tekoälyä hyödynnetään opetuksen, ohjauksen, palautteen tai arvioinnin tukena. Opettaja kuvaa lyhyesti, mihin tarkoitukseen tekoälyä käytetään ja miten sen käyttö vaikuttaa opiskelijan työskentelyyn tai arviointiin.

Opettaja kertoo myös, mitä Arenen liikennevaloa tehtävässä käytetään ja miten opiskelijan mahdollinen tekoälyn käyttö dokumentoidaan audit trailissa.

Opettajan tehtävänä on ohjata opiskelijoita käyttämään tekoälyä vastuullisesti sekä dokumentoimaan tekoälyn käyttö avoimesti ja huolellisesti.

Tekoäly voi toimia opettajan työn tukena, mutta opetuksesta, ohjauksesta, arvioinnista ja palautteesta vastaa aina opettaja.

5. Mitä kirjoitan audit trailiin?

Audit trail tarvitaan silloin, kun tehtävän liikennevalo on keltainen tai sininen tai kun opettaja sitä erikseen pyytää. Vihreässä liikennevalossa tekoälyn käyttöä ei tarvitse raportoida, ellei opettaja anna tästä erillistä ohjetta. Punaisessa liikennevalossa tekoälyä ei saa käyttää tehtävän tekemisessä. **Jos tehtävässä tekoälyn käyttö on kielletty**, tehtävä tulee tehdä kokonaan itsenäisesti. Tekoälyä ei saa tällöin käyttää esimerkiksi ideointiin, tekstin tuottamiseen, muokkaamiseen, kääntämiseen, tiivistämiseen tai lähteiden etsimiseen.

Jos tehtävässä tekoälyn käyttö on kielletty, voit tarvittaessa kirjata palautukseen: "En ole käyttänyt tekoälyä tämän tehtävän tekemisessä."

Jos audit trail vaaditaan, kuvaa siinä seuraavat asiat:

5.1 Miten käytit tekoälyä?

- Missä työskentelyn vaiheissa hyödynsit tekoälyä?
- Miten hyödynsit tekoälyn tuottamia vastauksia?

5.2 Kuvasitko tekoälyn käyttösi riittävän selkeästi?

- Kerro lyhyesti, millaista tekoälyä hyödynsit ja mihin tarkoitukseen.
- Jos opettaja antaa erillisen ohjeen sallituista välineistä, noudata sitä.

5.3 Mitä tietoa syötit tekoälylle?

- Millaista aineistoa tai tietoa annoit tekoälylle?
- Miten arvioit aineiston soveltuvuuden käyttämäsi tekoälypalveluun?

5.4 Miten huomioit tietosuojaan ja tietoturvan?

- Mitä tietosuojaan ja tietoturvaan liittyviä asioita huomioit?
- Mitä mahdollisia riskejä tunnistit ja miten vähensit niitä?

5.5 Miten tekoäly tuki oppimistasi?

- Miten tekoäly tuki oppimistasi?
- Mitä teit itse ja missä tekoäly auttoi sinua?
- Miten varmistit työn oikeellisuuden ja luotettavuuden?

6. Tietosuoja ja eettiset periaatteet

Arvioi aina huolellisesti, mitä tietoja syötät tekoälypalveluun. **Älä syötä tekoälyyn henkilötietoja eli tietoja, joista henkilö voidaan tunnistaa, kuten nimiä, yhteystietoja, opiskelijanumeroita, kuvia tai muita tunnistetietoja. Älä myöskään syötä potilastietoja, yritysten luottamuksellisia tietoja tai muuta salassa pidettävää aineistoa.**

Suhtaudu tekoällyn tuottamaan tietoon kriittisesti ja tarkista tarvittaessa tiedot alkuperäisistä lähteistä. Vastuu työn sisällöstä, tietojen oikeellisuudesta ja lähteiden asianmukaisesta käytöstä on aina sinulla.

Tekoäly ei ole lähde, vaan väline tiedon käsittelyyn, ideointiin ja tekstin muokkaamiseen. Käytä lähteinä alkuperäisiä ja luotettavia lähteitä, kuten tutkimusartikkeleita, kirjoja, tilastoja, viranomaislähteitä tai muita tehtävään soveltuvia aineistoja.

Älä syötä tekoälysovelluksiin tekijänoikeudella suojattua aineistoa, kuten kirjoja, tutkimusartikkeleita, kustantajien oppimateriaaleja tai Savonian kirjaston kautta saatavia lisensoituja aineistoja, ellei tähän ole oikeudenhaltijan tai käyttöehtojen mukaista lupaa. Älä myöskään pyydä tekoälyä tuottamaan tällaiseen aineistoon perustuvaa uutta sisältöä ilman lupaa. Esimerkiksi tutkimusartikkelin lataaminen tekoälypalveluun voi olla käyttöehtojen tai lisenssien vastaista.